

RAPORT

asupra activității Comisiei speciale pentru elaborarea și aprobarea de către Parlamentul Republicii Moldova a pachetului de modificări legislative în vederea susținerii agricultorilor

În prezent, Republica Moldova dispune de un potențial agricol impunător, iar afacerile din sectorul agricol au fost și rămân strategice pentru țară formând coloana vertebrală economică a țării noastre, deoarece condițiile climatice pe tot teritoriul în general sunt favorabile dezvoltării ramurii.

Principalele sarcini ale agriculturii contemporane sunt de a asigura societatea cu produse competitive, sănătoase, la prețuri acceptabile, în vederea satisfacerii nevoilor mereu crescînde cantitativ și calitativ ale populației, dar și valorificarea cerințelor de export.

Pentru a ne crea o imagine generală a situației din domeniul agricol, putem analiza indicatorii macroeconomici din fig.1. Mediul macroeconomic al Republicii Moldova este unul asemănător cu cel al țărilor est-europene, dar diferit de cel al noilor state-membre ale UE și a statelor, devenite membre ale UE după 2004. Agricultură joacă un rol vital în economiile est-europene, în 2010, spre exemplu, contribuind în medie cu 10% la PIB. Statele, devenite membre ale UE după 2004, dar și noile state-membre ale UE angajează în agricultură 4% și, respectiv, 8% din populația activă a acestora, în timp ce țările est-europene în 2011 au avut o rată medie de ocupare în agricultură de 40%.

Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură						
		2009	2010	2011	2012	2013	2014 preliminar
Produsul Intern Brut (prețuri curente)	mil.lei	60430,0	71885,0	82349,0	88228,0	100510,0	111501,0
Creșterea PIB față de anul precedent în prețuri comparabile	%	94,0	107,1	106,8	99,3	109,4	104,6
Valoarea adăugată brută în agricultură	mil.lei	5111,0	8633,0	10069,0	9865,0	12383,0	14314,0
Pondere agricultura în PIB	%	8,5	12,0	12,2	11,2	12,3	12,8
Valoarea adăugată brută în industria alimentară	mil.lei	2538,0	3091,0	3620,0	4138,0	4422,4	4800,0
Pondere industria alimentare în PIB	%	4,2	4,3	4,4	4,7	4,4	4,4
Total VAB agricultura și industria alimentară	mil. lei	7649,0	11724,0	13689,0	14003,0	16805,4	18200,0

Pondereea agriculturii și industriei alimentare în PIB	%	12,7	16,3	16,6	15,9	16,7	17,2
Volumul producției agricole în prețuri curente	mil.lei	13300,0	19873,0	22619,0	19922,0	23814,0	27071
<i>din care: producția vegetală</i>	mil.lei	7861,0	13616,0	15751,0	11968,0	15480,0	17210
<i>producția animală</i>	mil.lei	4987,0	5786,0	6347,0	7529,0	7930,0	9365
Ritmul de creștere a volumului producției agricole	%	90,4	107,9	105,0	77,7	139,1	108,2
<i>din care: producția vegetală</i>	%	82,8	104,9	107,4	68,0	163,6	110,4
<i>producția animală</i>	%	112,1	114,1	100,4	97,9	100,1	104,0
Export total	mil.USD	1283,0	1541,5	2216,8	2161,9	2428,3	2339,5
Valoarea exporturilor de produse agroalimentare	mil .USD	604,7	732,2	917,1	878,9	1015,5	1069,3
<i>Pondereea în totalul exporturilor</i>	%	47,1	47,5	41,4	40,7	41,8	45,7
Import total	mil.USD	3278,3	3855,3	5191,6	5213,1	5482,4	5317,0
Valoarea importurilor de produse agroalimentare	mil.USD	513,6	591,5	687,8	743,3	783,8	718,4
<i>Pondereea în totalul importului</i>	%	15,7	15,3	13,2	14,3	14,3	13,5
Populația ocupată în sectorul economic -total	mii pers.	1184,0	1143,0	1173,0	1147,0	1172,8	1207,0
Populația ocupată în agricultură	mii pers.	334,0	315,0	323,0	303,0	338,0	350,0
<i>Pondereea populației în totalul pe economie</i>	%	28,2	27,6	27,5	26,4	28,8	29,0
Salariul nominal mediu lunar în economie	lei	2747,6	2971,7	3042,2	3386,2	3674,2	4172,0
Salariul nominal mediu lunar în agricultură	lei	1468,9	1638,6	1831,8	2110,9	2421,6	2764,0
<i>Pondereea salariului în totalul pe economie</i>	%	53,5	55,1	60,2	62,3	65,9	66,3
Investiții în capitalul fix pentru dezvoltarea agriculturii	mil. lei	934,2	1049,0	1830,8	1602,2	1800,0	1890,0

Fig.1. Dinamica principalilor indicatori macroeconomici

Agricultura rămâne a fi un sector important în economia Republicii Moldova, însă unul aflat în declin. În anul 2011 agricultura a generat 12% din PIB-ul țării, comparativ cu peste 30% cu un deceniu în urmă, când, în anul 2000 a oferit jumătate din locurile de muncă, iar în anul 2011 – doar 28%, astfel indicând un rol important, dar în scădere, a ocupării forței de muncă în agricultură.

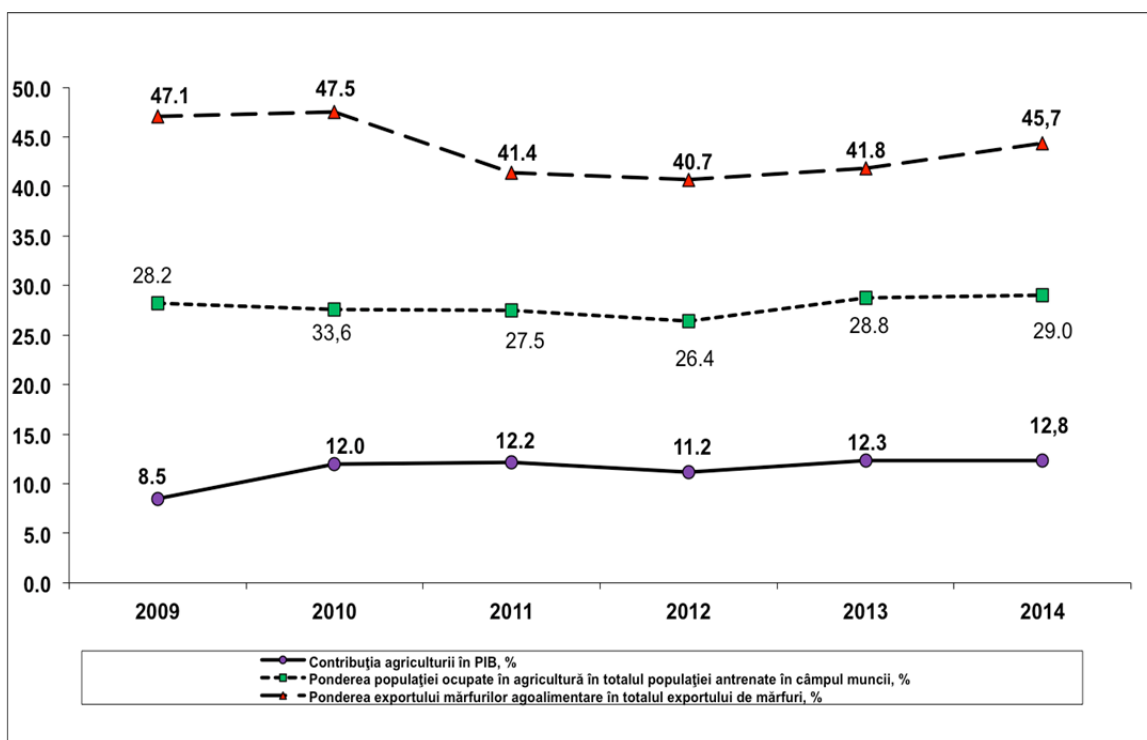

Fig.2. Agricultură în economia națională

În sectorul agricol activează cca 29 la sută din totalul populației ocupate în sectorul economic a țării.

Salariul lucrătorilor din agricultură (date preliminare) s-a majorat față de anul 2013 cu cca 14 la sută, iar față de anul 2009 de 1,9 ori.

În anul 2014 investițiile în capitalul fix pentru dezvoltarea agriculturii au atins cifra de cca 1,9 mld lei, (în anul 2013 -1,8 mld lei), care față de anul 2009, practic s-a dublat.

Reducerea ocupării forței de muncă în agricultură în asociere cu creșterea producției sectorului a dus la creșterea productivității muncii în agricultura Republicii Moldova, dar care rămâne a fi una mult mai scăzută în comparație cu țările din regiune. Productivitatea muncii s-a dublat în Republica Moldova în perioada anilor 2000-2010, fiind totuși sub nivelul de 2000 dolari SUA și cu mult sub media est-europeană (5000 dolari SUA).

Dacă analizăm indicii de creștere a volumului producției agricole față de anul 2008 (în prețuri curente ale anului 2008), constatăm o tendință de creștere, cu excepția anilor 2009 și 2012, ani nefavorabili pentru sectorul agricol. Așadar, în anul 2014 volumul producției globale agricole s-a majorat cu 21,6 la sută față de anul 2008 (Figura 3).

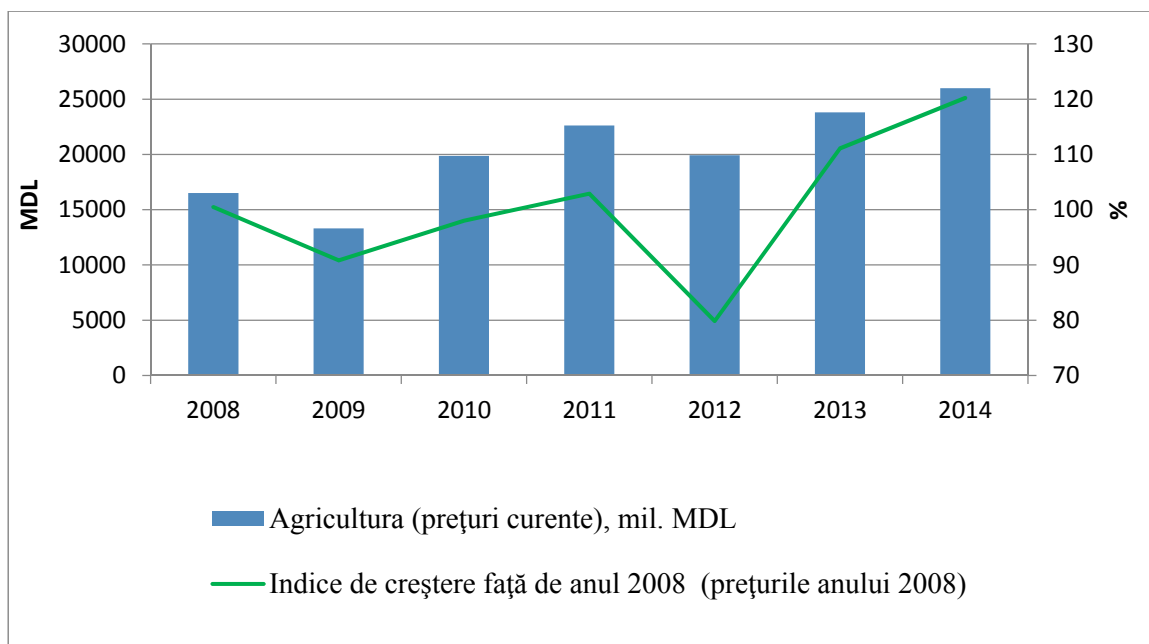

Fig 3. Dinamica volumului de producție agricolă

Există și multe probleme cu care se confruntă sectorul agricol - piața de desfacere, nivelul prețurilor din regiune, gradul de dotare cu echipamente tehnice și agricole a gospodăriilor, forța de muncă necalificată, productivitate scăzută cauzată de utilizarea tehnologiilor vechi, infrastructură slab dezvoltată pentru depozitarea și colectarea de recoltă, transport către piețele centrale de desfacere și dependența rezultatelor în domeniul de condițiile climatice, care în final contribuie esențial la indicatorii economici în bilanțurile afacerilor producătorilor agricoli și la mărirea veniturilor angajaților ce activează în acest domeniu.

Semnarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană și instituirea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător cu aceasta în anul 2014 a generat impunerea de restricții din partea Federației Ruse prin introducerea tarifelor la import și interzicerea importului pentru unele produse moldovenești.

A fost elaborat și prezentat integral Compartimentul "Agricultura" pentru Acordul de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (DCFTA), parafat la Vilnius în noiembrie 2013 și semnat la 27 iunie 2014, ratificat prin Legea nr. 112 din 2 iulie 2014 (MO al RM nr. 185-199, art. 442).

În scopul implementării Acordului nominalizat, precum și pentru reglementarea importului/exportului produselor în regim preferențial a fost elaborată Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului privind administrarea contingentelor tarifare la importul/exportul mărfurilor în/din Republica Moldova.

În legătură cu acest fapt, este necesară diversificarea piețelor la export pentru unele produse, care este un proces dificil și anevoios, deoarece cererea producției noastre practic lipsește în unele state europene din cauza competitivității joase a acestora în raport cu altele sau există alte bariere de import cum ar fi standarde sanitare și fitosanitare impuse producătorilor din Republica Moldova.

Agricultura, în calitate de ramură de o importanță strategică pentru economia Republicii Moldova necesită procese simple, eficiente, transparente care să asigure producătorilor agricoli, că instituțiile responsabile de sectorul agrar sunt deschise și cooperante.

Avînd în vedere cele enunțate mai sus și conștientizînd faptul că acest sector al economiei RM dispune de potențial de dezvoltare și totodată există probleme cu care se confruntă producătorii agricoli autohtoni, **Parlamentul a aprobat, la data de 21 mai 2015, Hotărîrea Parlamentului nr. 103, prin care s-a instituit Comisia specială pentru elaborarea și aprobarea de către Parlamentul Republicii Moldova a pachetului de modificări legislative în vederea susținerii agricultorilor.** Comisia este formată din 10 deputați, a cîte 2 din fiecare fracțiune parlamentară:

1. MUDREAC Radu
2. FURCULIȚĂ Corneliu
3. BALAN Ion
4. COBZAC Grigore
5. PORCESCU Petru
6. REIDMAN Oleg
7. ANDRONACHI Vladimir
8. CANDU Andrian
9. CERNAT Vladimir
10. CHIRINCIUC Iurie

În temeiul acestei Hotărîri de Parlament a fost creat un Grup de Lucru, prin invitarea mai multor persoane, pentru participarea la lucrările Comisiei, și anume:

1. Reprezentanții Ministerului Finanțelor.
2. reprezentanții Ministerului Agriculturii.
3. reprezentanții Ministerului Economiei.
4. reprezentanți ai Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică
5. reprezentanți ai Asociațiilor Agricultorilor (UniAgroProtect, Federația Națională a Fermierilor, Federația Națională a Agricultorilor Agroinform, Asociația Producătorilor și Exportatorilor de Fructe - Moldova Fruct, Asociația Producătorilor din Industria Avicolă, și
6. reprezentanți ai companiilor petroliere.

Prin Hotărîrea Parlamentului sus-menționată s-a stabilit ca pînă la 15 iulie 2015 să se analizeze legislația în domeniul agricol și să se propună proiecte legislative în vederea dezvoltării agriculturii și susținerii producătorilor agricoli autohtoni, și anume:

- a) identificarea unor surse financiare suplimentare pentru majorarea Fondului de subvenționare a producătorilor agricoli;
- b) stabilirea, începînd cu anul 2015, a cotei de 0% la impozitul pe venit, cu condiția reinvestirii venitului obținut în dezvoltarea propriei afaceri din domeniul agricol;
- c) crearea unui mecanism de creditare profitabil pentru agricultori, cu aplicarea unor rate preferențiale la dobînzile bancare, și simplificarea mecanismelor de obținere a creditelor;
- d) elaborarea unei noi metodologii și a unor modificări în legislație privind formarea prețurilor la produsele petroliere, inclusiv prin stabilirea dreptului de import al produselor petroliere de către agricultori pentru propriile necesități;
- e) modificarea cadrului juridic prin instituirea unui consiliu de observatori, cu participarea agricultorilor, care va monitoriza alocarea de fonduri agricole, inclusiv pentru proiectele naționale în agricultură (de ex. creditul polonez);
- f) elaborarea și aprobarea legislației care să reglementeze modul și termenele de achitare a produselor agricole de către comercianți;
- g) aplicarea unei rate reduse de TVA de 8% pentru toate produsele agricole.

Grupul de lucru s-a întrunit în cadrul a șase ședințe lucrative și una de finalizare, în perioada 4 iunie 2015 – 15 iulie 2015. Lucrările Grupului de lucru s-au desfășurat în mod public.

În vederea facilitării accesului la informație și la proiectele de legi puse în discuție a fost creată o secțiune separată pe web-site-ul Parlamentului Republicii Moldova, unde pe parcursul lucrărilor grupului au fost plasate toate materialele necesare. De asemenea, a fost creat și un email special pentru ca fiecare membru să poată transmite informațiile sau propunerile sale.

Pe parcursul ședințelor, pentru fiecare din probleme identificate au fost propuse soluții și proiecte spre dezbatere.

I. În vederea realizării punctului a) al Hotărîrii Parlamentului sus-menționate privind identificarea unor surse financiare suplimentare pentru majorarea Fondului de subvenționare a producătorilor agricoli au fost purtate mai multe discuții.

Dezvoltarea sectorului agricol și a spațiului rural pentru țara noastră are o importanță sporită, iar principalul obiectiv urmărit prin subvenționarea

producătorilor agricoli este capitalizarea și sporirea competitivității sectorului agricol. De aceea suntem conștienți de faptul că subvențiile constituie un ajutor vital pentru fermieri.

Pe parcursul ultimilor ani, fondul de subvenționare a cunoscut o cifră constant în creștere și autoritățile își propun să o majoreze în continuare. În anul 2012 Fondul a avut o cifră de 399 milioane lei, în 2013 – 462 milioane lei, în 2014 - 564 milioane lei, în 2015 – 610 milioane lei.

Deși în prezent suntem în situația unei economii austere și în proces de formare a unei noi guvernări, totuși există o voință politică pentru a găsi soluții eficiente pentru majorarea Fondului de subvenționare.

În cadrul ședințelor grupului de lucru, unii reprezentanți ai asociațiilor agricole au venit cu propunerea ca unele mijloace financiare ale fondului rutier să fie redirecționate în fondul de subvenționare agricol, cu referire în special la accizele percepute pentru motorină.

Fiind solicitată opinia Ministerului Transportului, acesta ne-a comunicat că mărimea fondului rutier pe perioada anilor 2013-2022 a fost inclusă în Strategia de transport și logistică pe anii 2013-2022, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 827 din 28.10.2013, care a fost elaborată cu suportul Băncii Mondiale. Respectarea de către Republica Moldova a angajamentelor sale la capitolul fondului rutier este o condiție a donatorilor externi pentru finanțarea lucrărilor de reabilitare și modernizare a drumurilor publice.

De exemplu, această condiție este clar stipulată în ultimul Acord de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind realizarea lucrărilor de construcție și reabilitare a drumurilor în Republica Moldova, semnat la 28 iunie 2013, ratificat prin Legea nr. 191-XIX din 12.07.2015. Secțiunea 3.01, lit. (h) prevede: „Republica Moldova va majora bugetul disponibil pentru lucrările de întreținere a drumurilor publice pînă la suma echivalentă cu 1.364.000.000 MDL, care să fie disponibilă pe parcursul anului fiscal 2014, suma egală cu 1.499.600.000 MDL care să fie disponibil pe parcursul anului fiscal 2015, și 1.650.000.000 MDL, care să fie disponibilă pe parcursul anului fiscal 2016 sau cel puțin sumele specificate pentru fiecare an în Strategia de transport și logistică la data adoptării, scop pentru care Împrumutul va aloca, printre alte fonduri, nu mai puțin de 80% din veniturile obținute din accizele la combustibil”.

Condiții similare au fost incluse în toate acordurile de finanțare. Luând în considerare aceste circumstanțe, s-a conchis că nu este posibil să se redirecționeze sursele din fondul rutier către fondul de subvenționare în agricultură.

Reprezentanții asociațiilor de agricultori au menționat că subvențiile sunt primordiale pentru dezvoltarea agriculturii. Astfel, s-a făcut referire la programul ENPARD, în baza căruia în trimestrul II al anului 2016 vor fi alocate 17 milioane euro. Însă agricultorii solicită ca să se găsească o modalitate internă ca acești bani să

fie transferați mai devreme, de ex. printr-un împrumut de la Banca Națională a Moldovei, pentru a putea acoperi anumite cheltuieli din acest an.

Referitor la această propunere s-a subliniat faptul că în condițiile economice de astăzi, precum și lipsa unui guvern funcțional un astfel de împrumut nu este oportun.

S-au discutat diverse propuneri referitoare la modul în care ar putea fi depistate mijloace bănești din bugetul statului pentru a fi realocate în Fondul de subvenționare în agricultură, dar cea mai viabilă s-a dovedit a fi examinarea bugetelor și rezervelor instituțiilor de stat, prin revizuirea cheltuielilor, achizițiilor neefectuate, bugetelor neexecutate la capitolul cheltuieli/costuri etc., în scopul suplinirii Fondului de subvenționare în agricultură.

În acest context, au fost remise mai multe scrisori în adresa Guvernului, Ministerului Finanțelor, prin care s-a solicitat oferirea de informații în regim de urgență, cu privire la rezervele suplimentare pe care ministerele, instituțiile subordonate, autoritățile administrative centrale le pot identifica, astfel încât Ministerul Finanțelor să le poată stoca, evalua și să vină cu propuneri pentru grupul de lucru vizat, prin realocarea fondurilor bugetare și o ulterioară rectificare a bugetului de stat. Ținând cont de complexitatea măsurilor necesare pentru majorarea fondului, în mod special fiind necesară rectificarea bugetului de stat, vom reveni asupra acestei problemă, odată ce va fi investit Guvernul.

II. O altă sarcină stabilită prin Hotărârea Parlamentului, în pct. b) este stabilirea, începând cu anul 2015, a cotei de 0% la impozitul pe venit, cu condiția reinvestirii venitului obținut în dezvoltarea propriei afaceri din domeniul agricol.

Pentru îmbunătățirea activității agenților economici producători agricoli a fost elaborat un proiect de lege care prevede aplicarea cotei zero pe un termen de 3 perioade fiscale consecutive, începând cu 1 ianuarie 2015, la plata impozitului pe venit pentru agenți economici, indiferent de forma juridică de organizare, cu activitatea de bază, prevăzută în secțiunea A, diviziunea 01, grupele 01.1-01.5, precum și clasa 01.64 a grupei 01.6 al Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei Rev. 2 .

Totodată, se propune ca veniturile obținute de la comercializarea producției de fabricație proprie din fitotehnie și zootehnie ale agenților economici menționați să constituie cel puțin 75 % din totalul veniturilor, iar celelalte venituri să provină din alte activități, lista acestora fiind aprobată de Guvern.

Proiectul de lege prevede că agenții economici producători agricoli sunt obligați să calculeze impozitul pe venit dar să nu achite sumele calculate la buget, cu condiția ca sumele respective să fie utilizate în scopuri investiționale întru dezvoltarea întreprinderii, precum și pentru procurarea resurselor necesare producerii agricole conform listei, aprobate de Guvern.

Au existat numeroase discuții referitoare la modul în care se va stabili această prevedere. Facilitatea fiscală trebuie să urmărească un scop bine definit, să susțină agricultorii, dar să eliminăm și efecte adverse pe care le poate provoca facilitatea. S-a optat pentru ca de această facilitate să beneficieze agenții economici care generează vânzări de cel puțin 75 % din comercializarea producției de fabricație proprie din fitotehnie și zootehnie (agricultura primară), dar au și, eventual, o mică afacere adiacentă, ca de exemplu un cuptor pentru uscarea prunelor, fapt ce va fi acoperit de celelalte 25% din vânzări.

În cazul în care agenții economici, care cad sub incidența prezentului alineat, achită dividende acționarilor (asociațiilor) sau venit fondatorilor gospodăriilor țărănești (de fermier), aceștia vor fi obligați să achite impozitul pe venit calculat din suma dividendelor achitate la cotele de 12% pentru persoane juridice și 7% pentru gospodăriile țărănești, stabilite în art.15, lit.b) și respectiv lit.c) din Codul fiscal.

Ținem să constatăm că impozitul pe venit achitat pentru anul 2014 de către producătorii agricoli a constituit circa 32 milioane lei.

Guvernul va elabora și aproba lista cu privire la activitățile de reinvestire și procurare a resurselor necesare întru dezvoltarea afacerii proprii, pentru a evita situațiile în care facilitatea fiscală ar putea fi utilizată pentru a acorda salarii, prime etc.

Este necesar de menționat faptul că agenții economici producători agricoli nu vor fi scutiți de prezentarea dărilor de seamă fiscale privind calcularea impozitului pe venit. În acest context, prezentarea dărilor de seamă trebuie să fie asigurată de către contribuabili în termenele stabilite de lege.

În cazul în care sumele calculate de contribuabili vor fi diminuate sau aceștia se vor eschiva de la prezentarea dărilor de seamă fiscale, organele Serviciului fiscal de stat vor calcula majorări de întârziere și vor aplica amenzi conform prevederilor Codului fiscal.

Considerăm că proiectul de lege va contribui benefic la dezvoltarea sectorului agricol prin reînnoirea tehnicii agricole și respectiv creșterea nivelului calitativ și cantitativ a producției agricole.

III. Agricultura este un domeniu complex ce presupune multiple cheltuieli –investiții continue și grija constantă față de utilaje, terenuri, recolte și resurse. De aceea, statul trebuie să vină cu diferite facilități pentru agricultori menite să încurajeze activitatea în acest domeniu.

Astfel, întru realizarea în practică a punctului c), art. 2 a Hotărârii Parlamentului au fost elaborate două proiecte de lege conexe: proiectul de lege privind creditul agricol și proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii cu privire la aplicarea titlului I și II a Codului Fiscal al RM.

Proiectele înaintate spre examinare au drept scop stimularea dezvoltării de afaceri și crearea unui mediu competitiv și atractiv, care să îi încurajeze pe agricultori să întreprindă activități agricole.

Creditul agricol pentru producție este un instrument economico-financiar de politică agricolă prin intermediul căruia se pot susține activitățile curente de producție agricolă.

La moment în Republica Moldova, deși se declară că sunt oferite credite pentru agricultori, acestea se obțin destul de dificil. Agricultorii se plâng pe condițiile dure de creditare și de faptul că sunt solicitate multe garanții. Totodată, băncile comerciale sunt reticente în acordarea creditelor micilor producători agricoli, deoarece există riscul ca acestea să nu fie rambursate. Proiectele date prevăd condiții preferențiale de accesare a creditelor de către agricultori.

Ținând cont de faptul că la moment nu există vreun act normativ care să reglementeze creditarea în sectorul agricol, se propune un nou proiect de lege – Legea cu privire la creditul agricol, care prevede câteva elemente principale:

a) Creditul agricol se acordă de către băncile comerciale în colaborare cu Fondul de Stat de Garantare a Creditelor. Garanția financiară se acordă de ODIMM.

b) Creditele sunt acordate de către băncile comerciale la o rată flotantă calculată din rata de bază, stabilită de Banca Națională a Moldovei, diminuată cu 5 puncte procentuale. Mărimea ratei flotante determinate conform alin.1 al prezentului articol nu poate fi mai mică de 1%.

c) Termenul de acordare a creditului este de cel puțin 3 ani. Împrumuturile pe termen lung sunt instrumentul cel mai binevenit, deoarece acestea pot finanța o gamă largă de activități și oferă un grad înalt de flexibilitate în ceea ce privește modalitățile de rambursare.

d) Creditul agricol se acordă beneficiarilor pentru pentru activitățile curente de producție agricolă.

e) Băncile comerciale dispun de facilități fiscale prin diminuarea impozitului pe venit datorat bugetului, cu mărimea venitului ratat ca rezultat al acordării creditelor preferențiale în sectorul agricol.

Totodată, în conexiune cu acest proiect se prezintă și proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii cu privire la aplicarea titlului I și II a Codului Fiscal al RM.

Principalele probleme cu care se confruntă băncile comerciale în creditarea producătorilor agricoli sunt riscurile specifice pe care le implică acest sector de activitate: riscurile naturale (secetă, inundații etc.) și riscul de neplată. Deaceea, s-a propus oferirea unor facilități fiscale pentru bănci și anume *diminuarea impozitului pe venit datorat bugetului, cu mărimea venitului ratat ca rezultat al acordării creditelor preferențiale în sectorul agricol.*

În cadrul modificărilor propuse este prezentată și formula de calcul a venitului ratat, și anume venitul ratat se determină ca diferența dintre rata medie ponderată a dobânzii la creditele acordate de sectorul bancar persoanelor juridice și fizice în secțiunea pe lei moldovenești și termen, determinată de către Banca Națională a Moldovei și publicată pe pagina web oficială a acesteia și rata flotantă stabilită de legea creditului agricol.

Una dintre cele mai mari provocări este cea de a găsi o modalitate prin care să transformă afacerile producătorilor agricoli în activități atractive pentru băncile comerciale, prin fonduri de garantare, factori motivatori pentru bănci etc.

Remarcăm faptul că proiectul în cauză rămîne deschis pentru modificări și vom reveni asupra acestuia.

IV. Luând în considerare actualitatea problemei, precum și unele solicitări ale agricultorilor, în Hotărîrea Parlamentului privind susținerea agricultorilor a fost inclus și subiectul (lit. d) privind elaborarea unei noi metodologii și a unor modificări în legislație privind formarea prețurilor la produsele petroliere, inclusiv prin stabilirea dreptului de import al produselor petroliere de către agricultori pentru propriile necesități.

Drept urmare a dezbaterilor în cadrul Grupului de lucru s-au propus mai multe modificări în Legea privind piața produselor petroliere, Codul Fiscal, Codul contravențional și Codul penal.

Scopul proiectului de lege ține de perfecționarea normelor existente în domeniul produselor petroliere întru limitarea fluctuațiilor excesive pe piața internă, fapt ce în virtutea deficiențelor cadrului concurențial și al celui regulator actual din sector, admit practicarea unor metode inechitabile de calculare și ajustare a prețurilor cu amănuntul la produsele petroliere.

Amendamentele propuse schimbă în esență conceptul actualei Legi privind piața produselor petroliere și propun un șir de elemente noi cum ar fi: modificarea formulei de calcul al prețurilor la produsele petroliere, atribuții suplimentare acordate ANRE-ului, liberalizarea importului de motorină de către producătorii agricoli fără achitarea taxelor pentru licență și fără dreptul de comercializare, etc.

Principalele prevederi ale proiectului:

a) În scopul evitării unor volatilități majore pe piața produselor petroliere se propune ca prețurile maxime de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale să se calculeze în baza cotațiilor Platt's Mediterranean (întrucât anume acestea sunt prețurile de referință pentru majoritatea tranzacțiilor cu produse petroliere din zonă), iar pentru gazul lichefiat – cotațiilor Argus International LPG, dar și a unei marje comerciale specifice, care ar include toate cheltuielile aferente comercializării produselor petroliere, și nemijlocit rentabilitatea acestora

(Metodologia detaliată urmează a fi elaborată de către ANRE în baza normelor generale prescrise în Lege).

De menționat că urmează a fi reglementată doar marja aferentă comercializării cu amănuntul, în timp ce comercializarea cu ridicata nu va fi reglementată în scopul încurajării acestor operațiuni în sensul diversificării pieței cu amănuntul.

b) În sensul stabilirii unor valori cât mai corecte în corelație cu calitatea produselor petroliere principale, ținând cont de faptul că cotațiile Platt's figurează doar pentru 2 produse petroliere (de altfel de cea mai înaltă calitate), se consideră oportună utilizarea ratelor de multiplicare în funcție de cotația Platt's existentă.

c) Metodologia formării și aplicării prețurilor la produsele petroliere se va elabora fără coordonarea cu Guvernul, întrucât prevederea în cauză a fost inserată în Lege în perioada când Agenția coordona activitatea cu Guvernul, iar începând cu anul 2009 statutul ANRE a fost modificat, prin modificarea Legii cu privire la energetică, drepturile de numire în funcție a directorilor Consiliului de administrație al ANRE, de aprobare a bugetului și de monitorizare a activității Agenției au fost trecute de la Guvern la Parlament. Procedura de aprobare a unui act normativ este necesar de simplificat, dar și să fie clar cărei autorități îi aparține responsabilitatea de aprobare a Metodologiei.

d) De asemenea, se propune includerea unor prevederi ce țin de posibilitatea ANRE de a interveni în stabilirea plafoanelor marjelor în cauză în momentul în care apariția unor factori, care nu pot fi controlați de către operatori duc la modificarea marjei stabilite anterior mai mult de 5 %.

e) La fel, în sensul facilitării importurilor de motorină pentru consum propriu al producătorilor agricole, dar fără drept de comercializare pe piața internă, se propune exonerarea licențierii acestor tranzacții prin înlocuirea unui sistem de autorizare, concomitent cu includerea elementelor fundamentale aferente efectuării operațiunilor date, inclusiv prin notificarea volumelor și tipului de produs care urmează a fi importat, dar și completarea declarației pe propria răspundere a agentului economic implicat în astfel de operațiuni.

În cadrul discuțiilor Grupului s-a propus ca pe lângă agricultori, să se acorde dreptul și altor categorii de agenți economici să importe carburanți, pentru a nu se admite vreo discriminare. Însă, s-a reamintit faptul că voința politică a fost de a ajuta și a contribui la dezvoltarea sectorului agrar prin aprobarea Hotărârii de Parlament, de altfel o astfel de prevedere ar dezechilibra totalmente piața petrolieră. Astfel, se acordă dreptul de import doar de motorină, și doar agricultorilor.

Mai mult, s-a discutat și despre ineficiența pieții petroliere, din cauza faptului că există prea multe stații PECO pe un perimetru.

Conform datelor statistice, în Republica Moldova sunt 600 de benzinării la 660 mii tone de produse petroliere vândute, iar în România sunt 1400 de benzinării,

la 5 milioane tone de produse petroliere vândute. De aici putem deduce eficiența piețelor petroliere în aceste țări.

O altă statistică istorică: în Germania Federală, în 1975, erau 45 mii benzinării, în Germania din 2005 (80 milioane populație) erau numai 15 mii de benzinării. Aici putem vorbi de eficientizare.

Toate aceste cheltuieli suplimentare se reflectă asupra prețului final al produsului, care este suportat de consumator.

f) Întru facilitarea procedurii de acordare a dreptului de import de motorină de către agenții economici producători agricoli, în proiectul de lege s-a menționat necesitatea aplicării mecanismului ghișeului unic, prin depunerea dosarului și achitarea taxelor exonerându-l de numeroase procese birocratice, toată circulația de documente fiind efectuată de către instituțiile statului.

g) Se introduc modificări ale Codului Penal și ale Codului Contravențional referitor la sancțiunile aplicate în cazul încălcării regulilor de import a motorinei pentru consum propriu, pentru a combate fenomenul de contrabandă cu motorină de către agenții economici cu profil agricol.

După adoptarea proiectului de lege, modificările conceptuale preconizate de aceste amendamente vor avea efecte imediate, atât asupra consumatorilor, cât și a mediului de afaceri, prin limitarea practicilor abuzive la formarea prețurilor, concomitent cu excluderea carențelor existente în mediul concurențial, toate acestea în perspectivă fiind orientate spre liberalizarea loială a pieței care se bazează exclusiv pe principiile economiei de piață.

V. În scopul asigurării transparenței gestionării mijloacelor financiare oferite prin proiecte naționale și de asistență externă în domeniul agricol, precum și evidențiind necesitatea lichidării fenomenului de corupție și monopol în procesul de gestionare a fondurilor bănești, având drept obiectiv creșterea credibilității entităților ce se ocupă de supravegherea, observarea, administrarea resurselor financiare oferite prin programe naționale sau de asistență externă în domeniul agricol, s-a propus modificarea cadrului juridic prin instituirea unui consiliu de observatori, cu participarea agricultorilor, care va monitoriza alocarea de fonduri agricole, inclusiv pentru proiectele naționale în agricultură (de ex. creditul polonez). Această problemă a fost inclusă în punctul e) al Hotărârii Parlamentului din 21.05.2015.

Având la bază acest subiect s-a elaborat un proiect de hotărâre de Parlament prin care se solicită Guvernului să facă modificări, în termenii indicați, în actele sale normative ce țin de implementarea programelor naționale, dar și de asistență externă în domeniul agricol, cu includerea în organele ce gestionează mijloacele financiare (consiliile de observatori, de supraveghere, administrare etc.) a

reprezentanților asociațiilor profesionale de profil și/sau al organizațiilor profesionale pe produs.

Acest proiect vine să ofere asociațiilor profesionale de profil și/sau al organizațiilor profesionale pe produs (i.e. societății civile din domeniul agricol) dreptul de a obține informații veridice, complete și operative, de a monitoriza respectarea prevederilor legale și regulamentare de gestionare a banilor, de a lupta cu fenomenul corupției și de a reprezenta direct interesele producătorilor agricoli.

Scopul acestei hotărâri de Parlament este să fie asigurat un mecanism viabil de transparentizare și lichidare al elementului coruptibilității în entitățile ce supraveghează modul de administrare financiară a fondurilor oferite prin programe naționale sau programe de asistență externă în domeniul agricol.

Pe parcursul ședințelor Grupului s-a discutat asupra a două aspecte: fie instituirea unui Consiliu de observatori unic, fie includerea reprezentanților agricultorilor în fiecare din organele ce gestionează mijloacele financiare.

Instituirea Consiliului unic nu oferea pârghii suficiente de monitorizare, în plus ar crea dificultăți de monitorizare a entităților respective, creînd un mecanism birocratic ineficient.

Prin cea de-a doua modalitate, reprezentanții asociațiilor profesionale de profil și/sau al organizațiilor profesionale pe produs vor fi incluși în componența organelor ce gestionează mijloacele financiare ale unității implementatoare de proiecte. Aceștia vor avea calitatea de observatori și vor monitoriza alocarea de fonduri agricole. Referitor la numărul persoanelor și modalitatea de desemnare se va decide suplimentar, în funcție de fiecare unitate.

VI. O altă problemă abordată de agricultori a fost nerespectarea de către comercianți a termenelor de plată către furnizori, în cazul nostru fermierii.

Așadar, în Hotărîrea Parlamentului s-a pus drept sarcină elaborarea și aprobarea legislației care să reglementeze modul și termenele de achitare a produselor agricole de către comercianți.

În vederea soluționării și reglementării acestei probleme s-a identificat posibilitatea de a modifica Legea cu privire la comerțul interior, și anume art. 21¹ care la moment prevede relațiile între furnizor și comerciantul produselor agroalimentare ușor perisabile.

La acest articol venim cu includerea unui nou alineat care va stipula faptul că pentru produsele ușor perisabile comerciantul urmează să achite furnizorului în termen de 30 de zile de la data livrării produselor agricole. Luînd în considerație că această categorie de produse are un termen de valabilitate scurt, este necesar ca comerciantul să efectueze plata către furnizor într-un termen mai scurt.

Fiind conștienți de faptul că la moment comercianții și furnizorii deja se află anumite relații contractuale, s-a dispus un termen de 60 de zile pentru aducerea în concordanță a contractelor cu noile modificări legislative.

La fel, s-a prevăzut și o autoritate care va verifica desfășurarea relațiilor comerciale dintre comerciant și furnizor. Acesta fiind Inspekția Financiară subordonată Ministerului Finanțelor.

De asemenea, în cazul nerespectării acestor prevederi au fost stabilite și sancțiuni, care au fost incluse în Codul Contravențional în articolul corespunzător.

Proiectul de lege a fost elaborat prin prisma legislației europene, și anume a prevederilor Directivei 2011/7/UE privind combaterea întârzierii la efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale, care recomandă statelor membre stabilirea unui termen rezonabil de achitare pentru produsele achiziționate - 30 zile calendaristice din data recepției produselor.

În cadrul dezbaterilor s-a menționat faptul că prin instituirea unui termen pentru plată se pot încălca prevederile Codului Civil și practic statul intervine în relațiile contractuale dintre comercianți. Însă atât timp cât există niște abuzuri din partea unor comercianți și există și Directiva Uniunii Europene, statul poate stabili restricții pentru o anumită categorie de relații contractuale.

VII.Pct. g) al Hotărîrii Parlamentului atrage atenție asupra problemei ce ține de aplicarea unei rate reduse de TVA de 8% pentru toate produsele agricole.

Reprezentanții asociațiilor agricole au solicitat aplicarea ratei reduse de TVA de 8% producătorilor avicoli. Conform propunerilor proiectului de lege înaintat inițial, agenții economici producători agricoli care livrează pe teritoriul țării producție de fabricație proprie din zootehnie în formă naturală, masă vie și sacrificată achită la buget 40% din suma T.V.A. calculată aferentă acestor livrări conform art.96 lit.a), iar restul de 60% din suma T.V.A. înregistrată și acumulată rămâne la dispoziția agentului economic producător agricol. Cu alte cuvinte, ei vor calcula 20% TVA dar efectiv vor achita doar 8%.

Au fost discutate și alte formule de calcul, care ar putea soluționa problema în sectorul avicol, și anume asimilarea producătorilor avicoli la celelalte activități agricole, adică 8% TVA calculate și achitate, dar ele s-au dovedit a fi inoportune, întrucât la aplicarea a 8% TVA, producătorul autohton ar deveni necompetitiv, deoarece conform prevederilor OMC, și la importul de carne de pasăre s-ar fi aplicat 8% TVA.

Ministerele de resort au fost împotriva creării un mecanism fiscal separat doar pentru producătorii avicoli. În plus, această procedură, conform prevederilor reglementate de Organizația Mondială a Comerțului este considerat drept mecanism de subvenționare indirectă, fapt interzis prin acord. În urma informației prezentate

de Ministerul Economiei, s-a relevat faptul că piața a fost invadată de produse avicole de origine ucraineană și că producătorul agricol avicol autohton ar trebui protejat anume în această direcție.

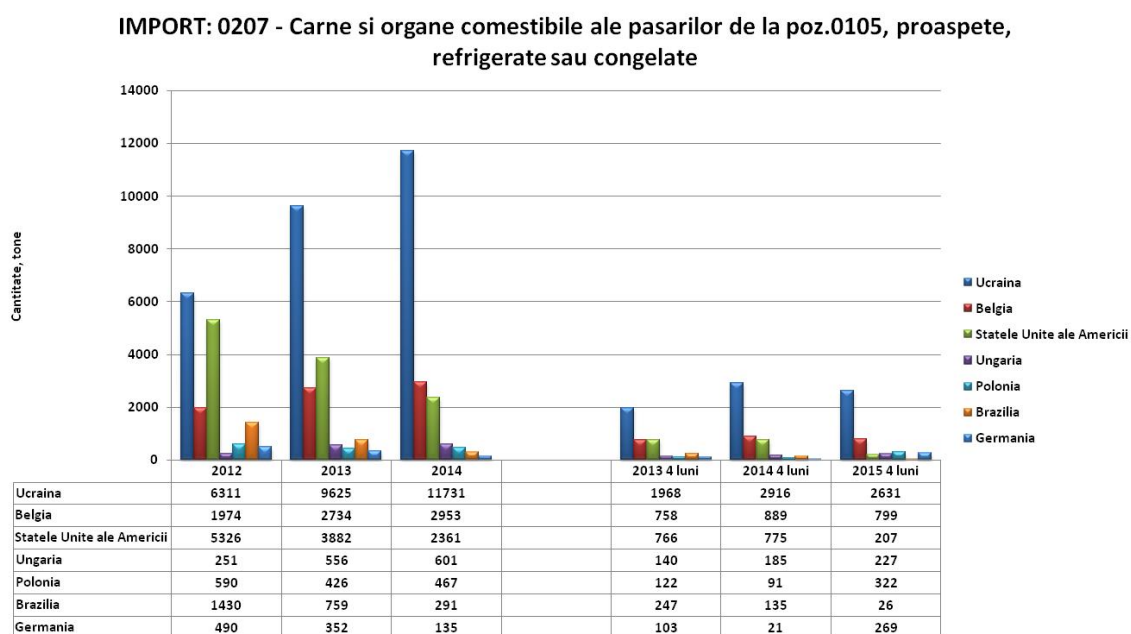

Fig.4.Evoluția importului de carne și organe comestibile ale păsărilor

În aceste circumstanțe, membrii Grupului de lucru au optat pentru aplicarea unor măsuri de salvagardare prin aplicarea la importul cărnii de pasăre și a produselor derivate din Ucraina a unor taxe vamale speciale.

Referitor la măsurile de salvagardare, subliniem faptul că reieșind din atribuțiile Guvernului stabilite în art.7 din Legea reglementării de stat a activității comerciale externe nr.1031 din 08.06.2000, este reflectată și atribuția de a proteja interesele economice ale Republicii Moldova și ale rezidenților ei în domeniul activității comerciale externe, inclusiv prin reglementarea tarifară și netarifară a activității comerciale externe în conformitate cu legile, cu actele normative ale Guvernului, precum și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Mai mult ca atât, în conformitate cu Articolul 8 din Acordul de comerț liber din cadrul CSI, nu e interzis Părții de a utiliza unele măsuri de salvagardare. Astfel de măsuri în ceea ce privește produsele industriale și agricole vor fi aplicate numai în conformitate cu articolul XIX din GATT 1947 și Acordul OMC privind măsurile de salvagardare.

Prin urmare, conform Articolului XIX din GATT 1947, dacă, în urma unor evoluții neprevăzute și ca rezultat al obligațiilor asumate de o parte contractantă în baza acestui Acord, inclusiv concesiile tarifare, un produs este importat pe teritoriul acestei părți contractante în cantități așa de mari și în astfel de condiții încât cauzează sau amenință să cauzeze prejudicii serioase producătorilor naționali de

produse similare sau de produse direct concurente, partea contractantă în cauză va fi liberă, pentru un astfel de produs, și în măsura și timpul necesar pentru a preveni sau repara prejudiciul, să suspende total sau parțial angajamentele sale sau să retragă sau să modifice concesia.

În baza circumstanțelor elucidate mai sus, se consideră pertinentă instituirea unor măsuri de salvagardare la importul mărfurilor ce țin de producția avicolă din Ucraina, pînă la luarea unor decizii comune cu partea ucraineană privind semnarea protocolului corespunzător.

Iată de ce, Ministerul Economiei va iniția și pregăti toate deciziile necesare pentru aplicarea măsurilor de salvagardare, pe o perioadă definită, pentru a proteja producătorul local.

În concluzie, drept urmare a discuțiilor purtate în cadrul ședințelor Grupului de lucru au fost definitive 7 proiecte care au fost semnate de către deputații-membri ai Comisiei speciale și ulterior înregistrate la Secretariatul Parlamentului.

În lumina celor prezentate, Comisia specială pentru elaborarea și aprobarea de către Parlamentul Republicii Moldova a pachetului de modificări legislative în vederea susținerii agricultorilor, întru susținerea celui mai important și vulnerabil sector - sectorul agricol, propune Plenului Parlamentului adoptarea proiectelor de legi anexate.